МӘ'ЧУЗӘСИЗ МӘ'ЧУЗӘ

ҺЕКАЈӘ

Ата пајтахтдан гајыдыб кәлән дә она гапыны арвады Хәдичә ачды, севинчлә:

—Ушаглар! — дејә гышгырды.

Отаглардан икі гыз икі оғлан чыхды, аталарыны гучаглады-лар, чамаданлары, бағламалары кетүрдүләр, гонаг отағына апардылар. Ата палтосуну чыхартды, бејүк гызы ону алыб асылгандан асды, бејүк оғлу папағыны кетүрдү. Кичик оғлу исә кедиб чамаданларын бејрүндә дурду. Һамы билирди ки, о јаман конфет јејәндир. Она көрә дә чамаданларын ачылмасыны көзләјир. Јәгин ки, конфетләрин олдуғуна әминдир. Кичик гыз јүјүрүб атасынын әлиндән тутду.

—Јолка бәзәкләри алмысан?!

—Алмышам.

—Ај саг ол! —дејә севинч ичиндә ону гучаглады.

—О... јолка да алмысан ки!

—Алар, алар! — дејә Хәдичә наразылыгла дејинди. — Гызлары үчүн чаныны верәр. Ач чамаданлары көрәк бизә нә катирмисән?!

Чамадандан јолка бәр-бәзәкләри чыханда Хәдичә һирсләүзүнү чевирди. Кичик оғлан да пәрт олду, гашгабағыны саллајыб, бир кәнара чәкилди. Ој... көр нә гәдәр ојунчаг варды: балача, күнаш кими ишыглы, нахышлы, ранкәраәнк, пар-пар јанан зәриф, шүшәли... һамысы да шәфәг-шәфәг јаныр, таванда, диварда екс едир, парылтылары көз гамашдырырды. Хәдичә үзүнү чевирсә дә, дәзә билмәди, дөнүб онлара бахды:

—Адамда һәвәсә бах! — дејә һирсли-һирсли дилләнди — көзүнү ојунчаглардан чәкмәдән әлавә етди. — Иши-күчү гуртарыб ела бил!

Кичик гыз күлә-күлә деди:

—Ана, бир бах, нә гәдәр гәшәнкдир!

Бејүк гыз да кичијә мүдафиә етди:

—Дүз дејир, ана, бир бунлара бах!

—Еһ, онлар нәјнә көрә?! Јахшы, јахшы, јығышдырын бунлары! Дејәсән, чамаданда ојунчаглардан башга һеч нә јохдур.

Атанын башы ела гарышмышды ки, бәр-бәзәкләри, шәфәгли лентләри, сырсыра ишыглары, улдузлары, кағыздан дүзәлмиш бәбәлача гушлары, довшанлары чыхарыб бир-бир кестәрирди. Кәнарда дајанан оғланын гырышығы һәлә ачылмамышды. Чүнки чамадандан бир дәнә дә олсун конфет чыхмамышды. Үмидини итирмәмишди, һәлә ки, гашгабағ ичиндә бахырды. Хәдичә бејүк гутуну ачды, ичиндән гурашдырма јолка ағачы чыханда, әлләри илә үзүнү өртдү:

—Мәним даһа сәнә һеч сөзүм јохдур! — деди, — бары бу тифилә конфет алајдын!

—Вахтым чатмады, кәлән дәфә аларам!— Ата күлә-күлә кичик оғлана бахды.

Оғлан агламсынды, јолка ағачыны гурашдыран бачыларына бахмадан чыхыб о бири отаға кетди. Бир ан ичиндә голлу-будаглы бир ағач јаранды. Сүн'и олса да, әсл јолка ағачына бәнзәјирди: чанлы, уча, јарпаглары илк баһардакы кими тәзә-тәр, јамјашыл! Бу заман Хәдичә һирсини бағабоға сорушду:

—Бәс мәнә јапон шалы алмамысан?!

—Јох!

—Нә...ә....ә.... Ола билмәз. Ахы сән сөз вермишдин.

—Дүздүр, вермишдим.

—Нә үчүн алмамысан?!

—Һәр јери әлә-вәлә еламишам. Ајағым дејмәјән магаза галмајыб. Тапа билмәмишәм.

—Һеч инсафын јохдур? Башым ачыг галыб, һамы мәнә күлүр. Кәл, көр мәктәбә о бири мүәллимләр нечә мејиниб кечиниблә: лама, шүбә, бир-бириндән гәшәнк палтарлар, јакетләр, јүн шаллар... Сәнсә мәнә бир јапон шалы ала билмирсән! Јығышдырын бу зибилләрні Көр пуллары апарыб нәјә верибсән?! Мәнә бир шал алмаг үчүн аддымыны да атмајыб. Сизинлә дејиләм, тез олун, јығышдырын бунлары!

—Әзизим, бу дәфә олмасын, кәлән дәфә...

—Даһа лазым дејил, сән һәмишә беләсән.

Хәдичанын һирси сојумур, даһа да чошур, атанын, һәтта бејүк оғланын сәмими, ширин сөзләрінә гулаг асмыр, ела өз дедијинин үстүндә дурурду.

Ушаглар пәрт олдулар, ојунчаглары, јолка ағачыны, бир кәнара гојуб өз отагларына чәкилдиләр. Хәдичә ела һеј дејинирди. Ата арвадынын көнлүнү алмаға, ону баша салыб сакит етмәјә чалышырды. Бу мәгсәдлә ојунчагларын ичиндән гәрибә, ағымтыл бир ит чыхартды, ачарла буруб Хәдичанын гаршысына гојду. Ит ирәли гача-гача шән-шән һүрү. Бу, Хәдичанı даһа да һирсләндирди.

—Көтүр бу зәһримары! — дејә гышгырды — Көтүр!

Ит габаг ајагларыны галдырыб дим-дик дурур, тәзәдән јүјүрүр, бир аз фасиләдән сонра јенә галхыр, бир-икі ағыз һүрүб гачырды. Хәдичә әли илә вуруб ону јыхды әз һирсләгалхыб мәтбәхә кечди. Икі-үч күн онун кефи ачылмады, нә әрини диндирди, нә дә ушаглары! Бир шеј олмамыш һирсләнибә һај-күј салды, һамыны ачылады.

Бу надисәдән үч-дөрд күн кечди. Јени ил ахшамы јетишди. Хәдичә мәтбәхдә јемәк һазырлајырды. Һәрдән гызларына көмәјә чағырырды. Ахшама јахын ата ишдән гајыдыб кәлди. Өвладларыны сәсләјиб, онларла бирликдә гонаг отағында әјләшиб јолканы гурмаға, сонра бәзәмәјә башладылар. Хәдичә исә мәтбәхдән чыхмырды. Һәр шеј баша чатдыгдан сонра ушаглар һејрәтлә керијә чәкилдиләр. Чүнки отагда ела бәзәкли, ела јарашыглы бир јолка учалмышды ки, нагылларданы кими әфсанәви, сәһрли, мә'чүзәли! Кичик гыз јүјүрүб јолканын ишыгларыны јандырды. Бу нәдир?! Ранкәраәнк ишыглар бүтүн бәзәкләрлә бирликдә барг сачырды. Гәрибә о иди ки, бә'зән ишыгларын чоху сөнүр, фасиләдән сонра тәзәдән јанырды. Бир аздан сүфрәни дә бәзәдиләр. Хәдичә ичәри кириб бирдән јолканы көрдү, ела јериндә гурујуб галды. Бејүк гызы:

—Ана, нечәдир?—дејә мәһрибанлыгла сорушду.

—Нә гәшәнкдир! —дејә пычылдајан Хәдичанын көзләри күлүрдү.

Отағын ишығыны јандырмајыб, такчә јолканын ранкәраәнк көзәллијиндә сүфрәнин арха-сында әјләшдиләр. Једиләр, ичдиләр, маһны охудулар, шә'р дедиләр, ширин-ширин сөһбәт етдиләр. Телевизора бахмаг бәла јадларындан чыхды. Хәдичә көзләрини јолкадан чәнә билмирди. Гызлары, оғланлары әл-әлә тутуб јолканын әтрафында рәгс едәндә, маһны охујанда, јериндән галхыб онлара гошулду. Хәдичә үчүн бу ахшам анчаг севинч варды, сәадәт варды. Она ела кәлирди ки, бәла көзәл, парлаг, ранкәраәнк ишыглар ела өз галбинда јаныр. Рәгс едиб јорулду, күлә-күлә кәлиб атанын бејрүндә әјләшди, мәһрибанчасына она тәраф әјилди.

—Нә фикирләширсән, ДУР. балаларынла рәгс ел!

—Рәгс вахтым кечиб — ата күлду — ела балаларыма севинч вә бә билсәм, бәсимдир. Көрүрсән, нечә севинирләр.

—Ела мән дә севинирәм. Доғрудан ағыллы иш көрмүсән ки, бу јолканы алыб катирмисән!

Бирдән кимсә ағымтыл ити ачыб бурахды. Ојунчаг ит гача-гача, шән сәсла бирдән габаг ајагларыны галдырыб димдик дуранда Хәдичәдән бир күлмәк гопду ки, сәси једди мәһәллә ајајылды.

Әгрәбләр он иккинин үстүндә дајананда һамы сүфрә башында иди. Ата өзү үчүн, Хәдичә үчүн шампан, гызлары, оғланлары үчүн лимонад сүзду вә гәдәһини галдырды:

—Јени илдә һамыныза бу күнкү кими севинч арзулајырам — деди.

Јенә шәнлик, јенә рәгс, јенә маһны, јенә дәлгалы күлүшләр. Бирдән мә'чүзә баш верди. Рәгс едән Хәдичанын чијнләриндә јапон шалы көрүндү. Ачыг гырмызы ранкли, нахыш-нахыш, парылтылы зарларла јанан, түл кими зәриф бу шал јолка кими барг сачырды. Хәдичә маһны охујурду. Гәрибә иди ки, чијнләриндәки шалы көрмүрдү, јахуд көрмәк истәмирди. Кичик оғлан нәгәраты анасы илә бирликдә тәкрар едирди.

Столун үстүндә бүллур вазлар гојулмушду. Бу вазларда Москвадан алынмыш, кағызлары ранкәраәнк, ишылтылы, гәшәнк-гәшәнк конфетләр варды. Ата шәнләнән, маһны охујан, рәгс едән ушаглара, онлара гошулан арвадына тамаша едир, күлүрдү. Гәрибә о иди ки, анасы јапон шалыны көрмәјән кими, кичик оғлу да конфетләри көрмүрдү.

Бәли, мә'чүзә баш вермишди, балка да јох... Ахы нә јапон шалы, нә да конфетләр мә'чүзә дејилди. Ата онлары пајтахтдан катирмишди. Катирдији күн көстәрмәмиш, даһа кетирә ела бу күнә — Јени илә сахламышды.

Јени ил кирмишди. Јапон шалы Хәдичәјә чох јарашырды. Оғлунун әлиндән тутуб ишыглы, бәзәкли јолканын әтрафына доланырды. Севиндән јанаглары гыпгырмызы олмушду.

Бејүк оғлу ојунчаг ити бурахды. Ит һүрә-һүрә Хәдичанын үстүнә кедәндә гәһгәһәдән отаг титрәди.

Ата онлара баха-баха фәрәһлә-нирди.

Тофиг МАҺМУД.